

Szövetkezés

Felelős szerkesztő:
Dr. SZENT-IVÁNYI ÁRPÁD

Főmunkatárs: Ürmösi József.

A „Hangya” szövetkezetek
hivatalos lapja

Kiadja:
„Hangya” szövetkezetek központja.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Nagyenyed.

Aratás előtt.

A megélhetés gondjaival küzdő milliók féltő aggodalommal vannak eltelve aratás idején, hogy az aranykalászkórtól rengő buzaföldeken ki fog vajon aratni. Most éli gazdaközönségünk a legnagyobb remegés idejét, hogy évi fáradságos munkája gyümölcsét, a föld drága termését betakaríthatja-e?

De rettenetes jaj tör fel, mert istenítélet zugott végig Erdély fölött és sok-sok reménységet, bizodalmat separt el a zugó jégvihar és a felhőszakadások nyomában rohanó áradás.

A Szamos völgyéből, Küküllő mentéről, Hargita vidékéről, Máramarosból, Brassó mellől rettenetes pusztítás hirtelen érkezik, a hol vagy a jégeső pergőtüze vagy a feldagadt vizáradatok temették be az aratásra váró buzakalászkórt és nyomukban nem maradt más mint nyomoruság.

A nagy megpróbáltatás idején a súlyos károk kétségbeejtő terhe alatt egy gondolat kell áthassa gazdaközönségünket, az összetartás, a szövetkezés magasztos és felemelő gondolata, melynek a gazdanép életében való tökéletes kiépítése mellett a megpróbáltatások sem lesznek oly lesújtók, s az emberek munkájának gyümölcséből a károsultaknak is jutni fog.

Ha minden téren szövetkezetekbe tömörülünk, a fogyasztás terén Hangya szövetkezetekbe, pénzgázdálkodásunkat illetőleg hitelszövetkezetekbe és kiépítjük termelő, értékesítő, állat és gépbeszerző szövetkezeteinket úgy a természet csapásaival szemben is védeni fog a nyomoruságtól a szövetkezés ereje.

Tettünk-e valamit a tagok neveléséért?

Dr. Harmath János.
„Hangya” központi igazgató.

Vizsgálja meg minden szövetkezet vezetősége, hogy mit tett az elmúlt évek alatt a tagok neveléséért, szövetkezeti ismereteinek gyarapításáért?! Gondoskodott-e arról, hogy a tagok megismerjék előadások, felolvasások, rendszeres propaganda útján, hogy mik a szövetkezet sikeres működésének elengedhetetlen feltételei? Megmagyaráztatott-e és bizonyítottatott-e gyakorlati példákkal is, évenként több ízben és több formában, hogy kellő üzletrésztőke, kitartó vásárlási készség, megingathatatlan szövetkezeti ragaszkodás és meggyőződés nélkül hasztalanul várunk szövetkezetünkötől különös és külön előnyöket. A vezetőség keresett-e állandó propaganda tevékenységre alkalmat a tagok között, hogy ennek nyomán azok időnként az élet sokoldalú gondjai között ismét és ismét ráeszméljenek, miszerint az idők követelménye a fogyasztók egyesülése és hogy nemcsak akarral, hanem tőkékkel is kell egyesüljenek a szövetkezetben, ha jót és olcsót akarnak.

A míg külföldön erős és nagy szövetkezetek művelt tagokkal évenként több ízben is összehívják tagjaikat ilyen célokból, felolvasásokat, ünnepségeket rendeznek azért, hogy az oktató munkára alkalmat teremtsenek, nálunk kevés azon szövetkezetek száma, akik a propaganda és nevelő munkának nagy fontosságot tulajdonítanak. Pedig tömegmozgalmat állandó irányító és nevelő munka nélkül lehetetlenség kellő sikerrel végezni. Példát mutatnak e tekintetben a vallási mozgalmak, a politikai mozgalmak, melyek szintén a tömegeket akarják irányítani. Mindnyájan milyen külön szervezettel és sajtóval rendelkeznek a néppel való közvetlen érintkezésre, hogy azt állandóan irányítani, megtartani, meggyőzni tudják és eszme és gondolatukkal minél jobban telítsék.

Nem alapos és nem célravezető mert időszerűtlen az a vélemény, amely azt hirdeti, hogy olcsó áruval lehet egyedül szövetkezeti tagokat gyűjteni, vagy üzletrész befizetéseket és felemeléseket sikerrel végeztetni. Nem alapos és lehetetlen is egyszerűen azért, mert olcsó árut beszerezni és azzal a szövetkezetet ellátni lehetetlenség kellő saját tőke hiányában. Ezt a legegyszerűbb tag is meg kell értenie és tapasztalatból tudom, hogy kellő és állandóan ismételt magyarázat után meg is érti. Ha van előbb a szövetkezetnek egyszer kellő tőkéje, csak akkor van és lehet olcsóbb és jobb áruja is, mert úgy a szövetkezet, mint a beszerző központja ez esetben független helyzetben van, akkor vásárol, ott vásárol, annyit és olyat vásárol, amikor, amennyit és a hol vásárolni a legelőnyösebben lehet.

Tőkét azonban sohasem fog adni eleget az a tag, aki mástól várja a támogatást és még nem tudja, nem ismeri kellőleg, hogy a szövetkezet kizárólag csak ő általa és a tagok kellő anyagi támogatása mellett teljesíthet olyan hivatást, amelyet neki a szövetkezet alakításakor a vezetők ígértek. A tagnak tudnia kell előbb, hogy a szövetkezet most miért nem olcsóbb és miért nem juttathat neki több előnyt és ismernie kell, bizonyítottan kell látnia, hogy ennek az ő szűkmarkúsága és tájékozatlansága az oka. Hogy az ő szűkmarkúságának és tájékozatlanságának kik és mik az okai, arra hamar rájöhet az, aki felteszi a kérdést, hogy: Hányszor is tartottam én és társaim a vezetésem alatt álló szövetkezet tagjainak ismertető és részletekben is tájékoztató előadást, magyarázatot stb. Hányszor tartottak ilyet elődeim? Milyen alkalmakat használtam fel az ismeretterjesztésre. Az évenkénti szövetkezeti napot hány

szor ünnepeltük meg? Hány szövetkezeti lapot, vagy szövetkezeti naptárt helyeztem el a tagok között stb.?

Bizony, ha megvizsgáljuk szövetkezeti ismeret népszerűsítő és oktató tevékenységünket, amelyre eddig kis súlyt helyeztünk és elképzeljük, hogy a hiányos ismeretekkel és meggyőződéssel bíró szövetkezeti tömeg mily erőt képviselne, ha ismeretekkel volna felszerelve és ezek alapján ön- és céltudatosan a saját érdekében, anyagi erejével is tömörülne, lehetetlen, hogy ne siessünk pótolni a mulasztást lehetetlenség be nem látni, hogy nem az üres taglétszám, hanem a meggyőződéses taglétszám alkothat csak fejlődő és gyarapodó szövetkezetet. A melyik szövetkezetnek tudatos, nevelt, ismeretekkel bíró tagjai vannak, ott nem kell már sokat beszélni összetartásról, tőkeemelésről stb. stb. Ott mindez önkényt folyik a tagok szövetkezeti intelligenciájából. Ha pedig ezt az intelligenciát kifejlesztettük, ott új erkölcsi és új anyagi alapokat is építettünk és új bő forrásokat nyitottunk meg a falu és gazdatársadalom számára, már pedig szükségünk van erre! Ez a cél igazán megérdemli, hogy évenként egy-két előadásra és a propaganda és nevelő eszközök rendszeres terjesztésére szövetkezeti cikkek Tanulmányok írására végre többen vállalkozzunk, és a szövetkezetben a felnőttek iskoláját végérvényesen megszervezzük. Megérdemli, hogy készségünk, mely ez irányban kétségtelenül mindnyájunkban, szövetkezeti emberekben él egy kis erőfeszítéssel tettéké kristályosodjék.

Élet a HANGYA fogyasztási szövetkezetekben.

Írta: Rohay László.

2

Bár nem szeretek rekriminálni, mert ez unalmas, mégis rá kell mutatnom egy pár kedvezőtlen körülményre, mely a szövetkezetek, de különösen a központ fejlődését 1918. óta lényegesen befolyásolta. Azt hiszem, elég emlékezetbe hozni a pénzbevéltás után közvetlenül kibocsátott kormányrendeletet, mely a korona áron beszerzett áruk értékelését leuban 3:50:1-hez viszonyítva írta elő, de a tartozásokra vonatkozólag hasonló módon intézkedni megfeledezett, továbbá arra a folytonosan növekedő pénzhányra, amely pénzünk devalvációjának természetes következménye volt és ami maga után vonta az eddig soha el nem képzelt magasba emelkedett bankkamatot. leszedve minden vállalkozásnak gyümölcsét. Az új központnak ebben a, kedvezőnek épen nem mondható időben kellett átvennie az 514 szövetkezet ellátásának gondját és kielégíteni olyan jelentkező igényeket, melyek anyagi erejét sokszorososan felülmúlták, mert ez a változás minket is, mint sok más vállalatot, teljesen váratlanul és készületlenül ért. Bizonyára hozzájárult központunk helyzetének nehezítéséhez, hogy hibás nevelés folytán népünk mindent felülről vár és nehezen tér az egyedüli helyes utra, hogy sorsát maga vegye kezébe és égető bajain elsősorban önmaga igyekezzék segíteni.

A központi kötelékbe kis alaptőkével befogadott gyenge szövetkezetek e súlyosra változott viszo-

nyok között nem boldogulhattak. Békeidőben még ment valahogy a dolog, mert a szövetkezetek a központtól 1—2 évre élvezett nagyobb hitelellátással magas áruforgalmat értek el és az áruforgalom jövedelméből gyarapíthatták és kiegészíthették üzletrésztőkéjüket. Az új központnak azonban legfeljebb annyi állott módjában, hogy a szövetkezet hiteligenyét közvetítse. A közvetítéssel azonban csak annyit sikerült elérni, hogy megkímélte őket a szélsőséges kamatterhektől, de még így is 24, 26% os pénzt tudott csak rendelkezésükre bocsátani, melynek a szinte semmivé devalválódott alaptőke mellett e néhány szövetkezet nem bírta kiforgalmazni. Megszűnt továbbá a közlekedési eszközök tökéletessége és megbízhatósága is, sok volt a szállítás alatti kár, a fekbér költség és az eladásból befolyó készpénz készlet átutalása is hosszadalmasabb és költségesebb lett. Megállapíthatjuk tehát, hogy a felszámoló szövetkezetek nagy részben a gazdasági helyzet áldozatai is.

Bátor vagyok mindezek dacára határozottan kijelenteni, hogy az erdélyi Hangya fogyasztási szövetkezetekben igenis van élet és hogy ez az élet lüktető valóság, mert minden kedvezőtlen körülmény befolyása mellett is a megmaradt szövetkezetek élnek, virágoznak és kimutathatólag fokozatosan fejlődnek. Alaptőkéjük az utolsó két év alatt megduplázódott, tartalék tőkéik aránylagosan szaporodtak és forgal-

Tiszteletes Uram beszélgetései.

(Dezső Miklós ny. szől. és bor. főfelügyelő).

II.

Folytassuk csak a szomjuság dolgát tovább is.

A szántás mélységétől függ még nagyon a nedvesség.

Ugye András maga keskeny barázdát adott az ekének és habár csak közepes erejű két tehene van is el kérte a Pista lovát és elébe fogta, mivel a múlt nyáron kissé szárazság volt, a szántás, ugarolás nehezen ment. De azért a keskeny barázdával jól le engedte az ekét; meg is látszik a buzáján, mert nem viselte úgy meg a szárazság, Tamás gazda pedig, — talán kissé meleg volt — a két ökrét is kimélni akarta és széles barázdával kissé fennen szántott. Rövidebbek is a kalászok, majd a szem, a sulya, meg a Sára asszony kenyere ezt megsugja ne-

künk. Nem kap virágcsokrot a kalapja mellé Tamás.

Igaz, hogy az András buzája a tavaszon nem sokat ígért, mert hantos volt a szántása, s nem látszott olyan jól a vetés színe, de mivel — hála Istennek — megjött a gazdák jobbik esze és kaszával vágják a buzát, András félt, hogy a kasza a hantos földet nem járja meg, ezért úgy vettem észre, hogy kora tavasszal egy jó tövis boronával elsimitotta a tél fagya által meglazított hantokat. Ezzel a tavaszi szelek szárító erejének is elejét vette, mert egy két ujjnyira a talaj felszínét meglazította, ez pedig a téli nedveséget visszatartotta. Erre elmondok egy kis példát. Szinte hihetetlennek látszik, s mégis igaz.

Csepegtessünk egy tányér fenekére 10 csepp fekete kávé és egy másik tányér fenekére is, lehetőleg egybe legyen a kávé. Most vegyünk

elő 2 teljesen egyenlő nagyágu kocka cukrot. A kocka cukrot egyik szélével állítsuk az egyik fekete kávéba és akkor órával a kezünkben, nézzük, hány perc alatt szivja fel és érkezik a kávé a kockában a felső széléig egészen. A másik kocka cukrot mozsárban törjük meg és a törött cukrot töltsük a másik fekete kávé cseppekre, s meglátjuk, hogy lassabban ér fel a kávé a kis cukor kupac tetejére.

Vagy mondjak más példát. Tavasszal a mezőn, ha egy buza táblán átvezető gyalog uton megyünk, a föld alattunk meg van repedezve, és a buza között nincs meg repedezve.

Szóval a keményföld gyorsan vezet felé a nedveséget, mint az egész kockacukor a kávé, a laza föld (por cukor) lassabban. A kemény földnek azt mondjuk, nagy a hajcsövessége, a lazított föld-

muk évenként rohamosan emelkedik. Lesz még alkalom erről számszerűleg is beszámolni, a „Szövetkezés” tisztelt olvasói előtt. Jelenleg azonban a lap terjedelme ezt nem engedi meg. Annyit azonban mégis, hogy a leválások után megmaradt 460 szövetkezetnek körülbelül fele értékes, saját ingatlanal rendelkezik, e szövetkezetek továbbá mind jól felszerelt áruraktárt tartanak; vagy semmi, vagy jelentéktelen tartozás mellett. Az utóbbi időkben új szövetkezeteket is tudunk alakítani és kötelékünkbe vonni, és pedig szám szerint 12-öt. E szövetkezetek alakulását a környékbeli jól működő szövetkezetek inspirálták. A község lakói — látván ugyanis, hogy ahol jól működő szövetkezet van, a tagok ellátása kielégítő, — kedvet kaptak arra, hogy ők is szövetkezeti berendezésre térjenek, háztartási és gazdasági szükségleteik ellátására. Ez új szövetkezetek egytől-egyig teljesen megnyerték a tagok tetszését és jól prosperálnak. Ez mindenesetre elég azon kérdés kedvező megválaszolására, hogy van-e az erdélyi Hangya fogyasztási szövetkezetekben élet?

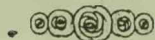
A mintegy 50 felszámolt szövetkezet leválását — bár mélyen fájjaljuk —, e fölött mégis napirendre kell térnünk, éppen szövetkezeti érdekből. A gyenge szövetkezetek irányítása és ellátása nagy fáradtsággal és költséggel történt, súlyos ballasztja volt tehát ez ugy a központnak, mint életképes szövetkezeteknek s leválásuk után azonnal érezhetővé is vált a megmaradt szövetkezetek tökéletesebb ellátása. Nem bucsuzunk azonban örökre,

volt tagtársainktól. Reméljük, hogy a viszonyok megváltoztával ismét üdvözölhetjük őket abban a nagy láncban, mely mindnyájunkat szorosán összetart. A jól működő szövetkezetek példátadó eredménye fogja őket ismét visszazólitani a szövetkezeti táborba, hol új életre kelve, új alapokra fektetve fogják megtalálhatni szövetkezeti boldogulásukat.

Nagy Lajos dr. tisztelt barátom fentemlített cikkében, minden valószínűség szerint téves információ folytán a következőket is írja: „A budapesti „Hangya” központ az ő kétezernyi falusi szövetkezetével egy kimondott közigazgatási hatalom volt, melyet a mindenkori kormányok subventióval, vám és adóengedményekkel s számos más kedvezményrel támogattak.”

Mint abban az időben a nagyenyedi „Hangya” kirendeltség főnöke, majd igazgatója, egész határozottan tudom, hogy a „Hangya” és szövetkezetei *sem vám, sem adó, sem szállítási, vagy más kedvezményeket* nem élveztek. *Subventiót pedig éppen nem!* A „Hangya” és szövetkezetei *önerejükből* lettek nagyja. A mindenkori magyar kormány nagyon vigyázott arra, hogy a központ és szövetkezetei a kereskedőkkel és más vállalatokkal szemben, kedvezmény nélkül, egyenlő elbánásban részesüljenek.

Az egyenlő elbánásról a szövetkezeti boltok áruellátásáról és ami a legfontosabb, a kamatviszonyokról egyik közelebbi számban fogom észrevételeimet megtenni.

Biztosítás.

Hivatkozással 1924 évi augusztus hó 5-én az összes szövetkezetek vezetőségének megküldött körlevelünkre, valamint azóta az Erdélyi Gazda „Hangya” mellékletében több ízben is megjelent felhívásunkra, ismételten felkérjük szövetkezeteink vezetőségét, hogy a Hangya biztosítási képviselők megszervezését elősegítendő a biztosítási képviselő vitelére alkalmas egyéneket szíveskedjék központunk biztosítási osztályához bejelenteni. A biztosítás nem egy, vagy két ember érdeke, hanem az összes szövetkezeti tagokat érdeklő kérdés, hiszen nem közömbös a szövetkezeti tagokra nézve az, hogy 10%-al olcsóbban biztosíthatnak, mint bármely más intézetnél. Tehát a szövetkezet tagjaiért kell a szövetkezet vezetőségének legalább azt az áldozatot meghoznia, hogy a szervezés nehéz munkáját végző biztosítónak egy arra alkalmas, mozgékony tagot jelöljön ki, akit a kiszálló biztosító a biztosítások felvételére szükséges elemi tudnivalókra kioktasson és vele mindjárt biztosításokat is vegyen fel.

Most, amikor a gazda egész évi munkájának gyümölcsét összehordja, emlékezetébe kell idéznünk minden gazdasággal foglalkozó egyéneknek a biztosítást, mert szomorú esetek bizonyítják, hogy a biztosításra minden vagyonát szerető és feltő gazdának szüksége van. Tegyük félre azt a nem komoly gazdához illő és nem is vallásos felfogást bizonyító kijelentést: „Hogy ha a jó Isten akarja ugyanis elég”. A jó és gondos gazda minden rendelkezésére

nek meg van szakadozva a hajcsövessége.

Ez előtt 20—25 évvel egyik tavaszon a felvinci szőlőkben volt dolgom hivatalosan és bámulva néztem, hogy első kukorica kapálás előtt könnyű boronával (fogas) megboronálták a kukoricát. A hantok szétörték, a kapálás könnyebben ment, a talaj hajcsövessége megszakadt.

Másik példa. Egy figyelmes gazda őszi árpavetését 2 részre osztotta, egyik felébe vetőgéppel lóher magot vetett a tavaszon. A másik fele úgy maradt. A géppel egy kissé megboronálódott a föld, s örömmel tapasztalta, hogy a boronált részben 6 nappal hamarabb hányta az árpa a fejét. Több nedvesség rekedt a talajban.

De most bezárom a beszélgetést. Majd folytatjuk a szömjuságot is, az éhséget is.

Apróra.

Még 1903-ban, szövetkezetünk megnyitásakor történt, hogy öreg szomszédom beállít hozzám s a legnagyobb elismeréssel halmozván el megnyílt szövetkezetünket, bizalommal kérde, hogy: „Bagót nem lehetne-e a szövetkezetbe hozatni?”

A berendező ellenőr rögtön reá vágta: „Hogyne lehetne bátyám! Kaphat ott még arany hegyet és rajta gyémánt palotát is”.

Telt, mult az idő. Bizony én a szívet, lelket gyönyörködtető bagó megrendeléséről teljesen elfelejtkeztem. Még akkor sem jutott eszembe, mikor a szomszéd minden árubontásnál hűségesen ott strázsált s a végén nagy sóhajok előre bocsátása után szomoruan elballagott. Egyszer aztán megúván a sok meddő várakozást, sugva kérde az öreg: „Még most sem jött meg a bagó?”

Jófülü üzletvezetőm, ki az ugratásban is mester volt, meghallá s henczegve mondá: „Hogyne jött volna meg; Hány kilót parancsol?”

Szomszéd: „Nem kell nekem csak 4 fillér ára”.

Ezzel az üzletvezető egy 8 filléres, piros papirba csomagolt 16-odos Franck pótkávét ketté tör s a kezébe nyomja az öregnek ezen szóval: „Ilyentől még nem köpködött bátyám”.

Bosszantott is a dolog, de titokban mosolyogtam is az üzletvezető találékonyságán s részben — ösmerve a vásárló lobbanékonyságát — szurkoltam, hogy milyen patália fog ebből kerekedni?

Azonban kellemesen csalódtam. Még aznap átjött hozzám a szomszéd s boldogan jelenté ki, hogy a bagóval teljesen meg van elégedve, csak azt irjam meg a „Hangya” urnak, hogy máskor ne vágassa olyan „**apróra**”. Közli: K.-remete 925 VI 29. Ölyüs.

álló eszközt meg kell ragadjon arra, hogy a jó Isten segédelméből szerzett vagyonát megmentse, mindenkinek segítenie kell magán és akkor a jó Isten is megsegíti. Gondoljon mindenki a még élénk emlékezetben álló szomorú zetalaki tüzesetre, hol rövid órák alatt 100 család vált márol-holnapra földönfutó koldussá és biztosítás hiányában koldusként kellett tengetnie életét.

Reámutatunk végül arra a körülményre is, hogy központunk igen nagy reményt fűz ahhoz, hogy szövetkezeti tagok éppen az adott kedvezmény folytán még nagyobb számmal gyűlnek a szövetkezeti zászló alá, támogatván ez által a taggyűjtés szépen előhaladó munkáját.

Tájékoztató a kereskedelmi kamarák által kiküldött kérdőívek kitöltésére vonatkozólag.

A kereskedelmi és iparkamarák újja szervezésére vonatkozó törvény szövetkezeteinket is érinti, miután a szövetkezetek az illetékes kereskedelmi iparkamarának tagjai. Az új kamarai törvény értelmében a választók névjegyzékének összeállítását most kezdik meg a kereskedelmi és iparkamarák, mely célból valamennyi kereskedelmi és ipari céghez kérdőívet küldenek és felhívják a cégre vonatkozó adatok közlésére. A törvény 4-ik szakasza értelmében 250-5000 Leuig terjedhető pénzbüntetéssel büntethető kihágást képez a kért adatok be nem küldése, vagy helytelen adatok közlése, s azonkívül maga után vonja az illető cégnek a kamarai választói névjegyzékből való kimaradását is.

A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamra körzetébe tartozó egyes szövetkezeteink már megkapták a kérdőívet és azt, miután minden kérdésre pontos feleletet adni nem tudtak, elintézés végett központunkhoz küldték be. Miután ilyen kérdőívet a többi illetékes kereskedelmi és iparkamarától valamennyi szövetkezetünk meg fogja kapni, így annak helyes kitöltése végett ez alkalommal pontosan megadjuk az utbagazítást az egyes kérdésre adandó feleleteket illetőleg.

A kérdőív kétnyelvű, román és magyarnyelvű. Elegendő, ha a szövetkezetek csak a magyar szövegű „Adat bejelentési ívet” töltik ki.

1. A bejelentési ív első kérdése; A cég neve:, amely után a szövetkezet magyar és román cégbélyegzője illesztendő.

2. Kérdés; A cég székhelye: ez után a község neve, a megye és járás megjelölésével, irandó be.

3. A cég neve; után „szövetkezet” szó irandó.

4. Vannak-e fiókjai és hol. Ezen kérdést csak azon szövetkezet tölti ki, amelynek fiókja van, jelezve, hogy hány fiókkal rendelkezik és a fiókok mely községben vannak. Amelyik szövetkezetnek fiókja nincs, az keresztülhuzza a kérdés utáni üres helyet.

5. Mely kereskedelmi foglalkozást üz; kérdés után beirandó: „vegyes kereskedést”.

6. Mennyi a kereskedelmi és ipari adója az 1924. évre. Ez után az 1924. évre kivetett adóösszeg irandó be. Itt tájékoztató közöljük, hogy a szövetkezet birtokában levő s az 1924. év elején az illetékes pénzügyigazgatóság „Comisiunea Speciala” adókiadó bizottsága által felvett Proces-vebal de impunere című jegyzőkönyv első oldalán az utolsó sorban Impozit de plătit anual cu inceperea dela... szavak után található meg a szükséges adóösszeg. Ezen proces-verbal tehát előkérésendő s pontosan az ott feltüntetett adóösszeg irandó be.

7. Hány %-os az adó kulcs; ez után beirandó 16%.

8. A cég főintézete melyik adóhivatalnál fizeti az adót; Ezután beirandó az illetékes adóhivatal, ahol ténylegesen az adófizetést eszközli a szövetkezet.

9. A kamara kerületében levő fiókok után egyenként mennyi kereskedelmi és ipari adót fizet az 1924. évre. E kérdés után levő üres hely keresztülhuzandó, miután azon szövetkezetek is, melyeknek fiókjuk van, egy összegben fizetik a fiók és főüzlet adóját.

10. A társaság cégjegyzési joggal felruházott igazgatói és azok állandó lakhelye. Ezen kérdés után névszerint egyenként beirandók a cégjegyzett igazgatósági tagok s végül a község neve, ahol laknak.

A 11. és 12.-ik kérdés, miután az a szövetkezetekre nem vonatkozik, nem töltendő ki, azaz vízszintes vonallal az üresen hagyott hely át-huzandó.

13. A cég időszerinti tisztviselőinek száma. Beirandó számmal pontosan hány tisztviselője van a szövetkezetnek. Ide sorolandók: ügyvezető, könyvelő, pénztáros és napi-biztos.

14. Következő kérdésben a cég rendszerint foglalkoztatott munkásainak száma, itt veendő fel, boltkezelő, segéd, pénztárkezelő, inas, bolti szolgáló.

15. A társaság alaptőkéje: Ide beirandó az üzletrésztőke összege.

16. A vállalatba befektetett tőke: Ez után összegezendő a szövetkezet tartalékalapja, valamint kölcsönei és tartozásai, úgy a központnak, mint idegen cégeknek. Ezeknek összeg a legutóbbi mérlegből irandó be.

17. Törvényszéki bejegyzés kelte és száma: Ide beirandó a szövetkezet alakulásakor a törvényszékhez beterjesztett s a törvényszék, mint kereskedelmi bíróság által jóváhagyott alapszabályra felvezetett törvényszéki cégajstrom iktató száma. Annak hiányában bármelyik törvényszéki cégbírósági végzés szám, elhagyva a sorozatos alszámot.

18. Végül az utolsó kérdés, a működési engedély kelte és száma: mely után beirandó: „Az imperium átvételekor a szövetkezet működésben volt”.

A bejelentési ív dátummal látandó el és végül a cég aláírási helyén románcégbélyegző alkalmazandó és az alatt 2 igazgatósági tag cégszerű aláírása.

Az így kitöltött és aláírt magyar szövegű bejelentési ív azonnal beküldendő az illetékes kereskedelmi és iparkamarához.

Felkérjük ennél fogva az Ügyvezetőket, hogy ezen tájékoztatóunk alapján a kézhezveendő kérdőívet azonnal töltsék ki és ne küldjék be központunkhoz kitöltés végett.

A központ közleményei.

Személyi hír. Ez uton közöljük szövetkezeteinkkel, hogy **Szöcs Tamás** ellenőrünk megvált intézetunktől. Kilépett ellenőrünk megbízó levelét és uti könyvecskéjét beszolgáltatta s így a szövetkezeteknél munkálatokat többé nem végez.

Ügyvezetés. A szövetkezetek üzemletének június végén való lezárásával kapcsolatosan ismételt tájékoztatni kívánjuk az ügyvezetőket a szövetkezeteknek a törvényszékhez intézendő jelentési kötelezettségét illetőleg.

Minden tévedés elkerülése végett közöljük, hogy **július elején a törvényszékhez csak a negyedévi tagváltásról szóló kimutatás terjesztendő be, tekintet nélkül arra, hogy a szövetkezet június végével üzletét lezárta.** Amennyiben valamelyik szövetkezetnél a megelőző évnegyedről (1925. január 1-től március 31-ig bezárólag) sem terjesztették volna be a tagváltásról szóló kimutatást, úgy mindkét negyedévről külön-külön nyomtatványon **július 15-ig feltétlenül megteendő a jelentések a be- és kilépett tagokról és a jegyzett, illetőleg felmondott üzletrészek számáról.**

Fontos tájékoztatás a zárórarendeletről ügyében. A munkaügyi miniszternek a Monitorul Oficial jul. 4-iki 144 számában újabb rendelete jelent meg az üzletek zárójára vonatkozólag, minek alapján **értesítjük a városi szövetkezeteinket, hogy üzletüket délben fél kettőtől fél négyig és este nyolc órákor zárni tartoznak.** A rendelet 2 pont második bekezdése szerint ezen záróra rendelkezés csakis városokra vonatkozik.

Szövetkezeti élet.

○○○○◎○○○

Ellenőri gyűlés.

A szövetkezetek július 1-ével kezdődő új üzletévének küszöbén a szokásos ellenőri gyűlést f. hó 7-én tartotta meg az ellenőri osztály a nagyenyedi központban, melyen az összes ellenőrök részt vettek. Az ellenőri gyűlésen Rohay László vezérigazgató elnökölt ki megnyitó beszédében az ellenőröket felhívta, hogy egy év alatt a szövetkezeteknél szerzett tapasztalataikról számoljanak be és minden tartózkodás nélkül kellő kritikát gyakoroljanak a szövetkezetek működésében észlelt bajokról, nehézségekről és hiányosságokról. A részletes tárgyalás folyamán a szövetkezetek fejlesztését elősegítő igen sok üdvös és hasznos indítvány hangzott el, az ellenőrök pedig az ellenőrzés minél eredményesebbé tétele végett a szükséges teendőkre kellő tájékozódást szerezhettek. Az értekezletet az egybegyűlt ellenőrök és központi tisztviselők közös vacsorával zárták be, amely szintén alkalmat adott a tisztviselők közti összetartás ápolására.

Szövetkezeti halottak. Szomorúan vettük a hirt **érolaszi** fogyasztási szövetkezetünktől, hogy **Kiss Imre** felügyelőbizottsági tag a szövetkezet nemes lelkű támogatója és buzgó vezetőférfia június hó 29-én hirtelen elhalálozott. A szövetkezet vezetősége és tagjai megboldogult munkatársukat nagy részvét mellett kísérték utolsó útjára.

Hasonló súlyos veszteség érte a **sepsibükszádi** szövetkezetet **Szabó István** pénztárnok június hó 18-án történt elhalálozásával, ki odaadó munkálkodásával a szövetkezet fejlődését nagyban igyekezett elősegíteni. Mindkét szövetkezeti harcosunk emlékét kegyelettel őrizni fogjuk.

A Székelyderzsi hitelszövetkezet 30 éves jubileuma. Junius hó 28-án ülte meg felemelő ünnepség keretében 30 éves jubileumát a **székelyderzsi** hitelszövetkezet az unitárius templomban nagy számú közönség jelenlétében. Ünnepi beszédet **Péter Sándor** muzsnai lelkész mondott a szövetkezetekről, mint a nép gazdasági és erkölcsi életének erősítőiről. Istentisztelet után a templomi gyülekezet átalakult diszkozyűléssé, melyen **Balázs András** lelkész, hitelszövetkezeti igazgató-sági elnök a hitelszövetkezet 30 éves multját ismertette. A gazdasági és hitelszövetkezetek szövetsége részéről **Elekes Béla** ellenőr üdvözölte a jubiláló szövetkezetet, rámutatva arra a kulturális és szociális munkára, melyet a szövetkezetek a falusi gazdaközönség érdekében kifejtének. A testvérszövetkezetek részéről a siménfalvi hitelszövetkezet nevében **Pál Dénes** unitárius lelkész, a székelyderzsi Hangya szövetkezet nevében pedig **Szalmári Ferenc** áll. tanító, köszöntötte az ünneplő szövetkezetet. Az ünnepi program keretében Csenkér Juliska és Dénes Ida szépen szavaltak. A diszkozyűlést közebed követte Nagy Mihály igazgató-sági tag háznál. Az eredményekben gazdag eltöltött 30 év után további sikereket és virágzást kívánunk a székelyderzsi hitelszövetkezetnek.

Külföldi mozgalmak.

Szövetkezeti üdülőtelep gyermekek részére Amerikában. A Franklin-major szövetkezet Amerika legnagyobb fogyasztási szövetkezte 100.000 gyermek részére üdülő-telepet rendez be Minneapolis városban s ezáltal az iskolás gyermekek kellő táplálását célozza. Az üdülő otthonban kizárólag a szövetkezet alkalmazottjainak, üzletrészes tagjainak és vevőinek olyan gyerekei 5—14 éves korig vehetők fel, akik legalább is 10%-kal alatta állanak a normális testi sulynak és nagyságnak és nem magánorvos által kezeltetnek. A Franklin-major szövetkezet jellemzésére szolgálhatnak fejlődési adatai, miszerint csak 4 évvel ezelőtt alakult a szövetkezet s már is 6000 üzletrészes tagja van, akik egyenként legkevesebb 100 dollárt jegyeztek. Mult évi forgalma a szövetkezetnek 3,300.000 dollár volt és több mint 30.000 családot látott el. A szövetkezet kizárólag tej, tejfel, sajt, vaj és tejszint hoz forgalomba s működése által a tej árát a minimálisra leszorította s amellet a forgalomba kerülő tej minőségét lényegesen megjavította. A szövetkezeti-

major legmodernebb felszereléssel rendelkezik s havonként több mint 2 millió adagot (egy adag áll 1 liter tej, vagy tefelből, 1 font vajból, 1 csomag sajtból és 1 liter tejszintből) hoz forgalomba. A szövetkezeti-major 1924. évi tiszta nyereségét, 179.000 dollárt teljes összességében a közegészségügy szolgálatában álló szerveknek kiépítésére és fejlesztésére fordította.

Külömfélék.

Gazdaggyűlés Aradon. Az aradi árumintavásár tartama alatt azzal kapcsolatosan aug. 6-án az Erdélyi Gazdasági Egylet országos gazdagnagygyűlést rendez a gazdaközönség sérelmeinek feltárása és az orvoslás módjainak megvitatása céljából.

A mezőgazdasági kamarai választók összeírása. A mezőgazdasági kamarák létesítéséről szóló törvény alapján minden megyében megkezdtek a kamarai választók névjegyzékének összeállítását. Gazdatagjaink saját érdekükben járjanak utána, az illetékes járásbíró-ságoknál, hogy a névjegyzékbe felvétettek-e és ha nem úgy kérjék a felvételt mert csak az bir szavazati joggal, aki a választó névjegyzékben szerepel.

A Gazdak Biztosítótársaság közgyűlése. A Gazdak Biztosító Társasága Dr. Groza Péter volt miniszter elnöklete alatt július hó 1-én tartotta meg közgyűlést aradi székházában. A zárszámadásokat Leölkes Béla v. igazgató terjesztette elő, melyszerint a biztosító társaság alapítókéje 8 millió, díjtartalékai 8,380.801.40 Leu, a függő kárügyek tartalékösszege 675.960.40 leu, egyéb tartalékai pedig 1,078.818.09 Leu. Az intézet mult évben 558.680.08 Leu tiszta nyereséget ért el.

Hirdetések.

Boltospályázat. A Tipar-i Hangya fogyasztási és értékesítő szövetkezet pályázatot hirdet botkezelői állásra. A botkezelő javadalmazása 2 és 1/2%-os forgalmi jutalék az elért forgalom után, természetbeni lakás, fűtés és világítás. Botkezelőtől megkivántatik a román, német nyelvtudás, valamint a rőfös üzletágban való kellő jártasság. Azonkívül 20.000 Leu készpénz, vagy hasonló értékű ingatlan óvadékot bekebelezés mellett kell nyújtson. Pályázatok közvetlenül a Tipari Hangya fogy. szövetkezet igazgatóságára Tipari (Arad megye) címére küldendők.

Felhívás. A csikmadaras fogy. és ért. szövetkezet 1925. június 7-én tartott közgyűlésén felszámolását határozatilag kimondotta, minek alapján felhívom mindazokat, akiknek a szövetkezettel szemben bármily követelésük fennállana, hogy követelésüket 6 hónapon belül jelentsék be a szövetkezet felszámoló bizottságához. Kelt Csikmadaras, 1925. július 8. Bogács Viktor felszámoló bizottsági elnök.

Ha finom cukorkát akar,
kérjen
Melissát!

CLUJ—KOLOZSVÁR
Telefon: 648—665.

A páratlan
Hangya-keserű

mindig kapható, literes, fél-
literes, negyedliteres pa-
lackokban a „HANGYA“
központ raktárában.

Lysoform

állatgyógyászatban
nélkülözhetetlen!

Erdélyi Szász Gazdasági Egyesület
GÉPOSZTÁLYA

Központ: SIBIU—NAGYSZEBEN, Só-utca 22 szám.

Fiókok: Marosvásárhely — Segesvár — Medgyes.
Kálvin-tér Bajor-utca Laktanya-tér.

Ne használjon mást csak az eredeti
kipróbált gyógyhatású

„Hangya“-sósórszeszt!

**KOLOZSVÁRI TAKARÉKPÉNZTÁR ÉS
HITELBANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG**

CLUJ—KOLOZSVÁR PIATA UNIRII 7.

Saját tőkái: 48,000.000 lej.

Fiókjai: Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár és
Marosvásárhely.

Affiliált intézetei: Torda-Aranyos Vármegyei Takarékpénztár R.-i. Torda,
Udvarhelymegyei Takarékpénztár R.-i. Székelyudvarhely, Alsófehérvár-
megyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár R.-i. Nagyenyed.
Áruraktárai a vasút mellett. Betéteke- elfogad, váltókat le-
számítol, bel- és külföldi átutalásokat teljesít. SAFE DEPOSIT.

Mindenféle bankszerű ügyletet előnyösen végez.

**Szöllőoltványok, Amerikai
alanyvesszők, gyümölcsfák,
gyümölcsalanyok, oltott
rózsák, stb.**

legjobb beszerzési forrása

Ambrosi, Fischer & Co.
R.-T.
AIUD—NAGYENYED.

Árjegyzék kívánatra ingyen.

Fél kg. gyapju vagy 2 kg. sajt árával
megmentheti birkáját a pusztulástól!

A Kolozsváron 1924-ben tartott orszá-
gos tenyész-állatkiállításon nagy
aranyéremmel kiüntetett

„DISTOL“

Biztosan meggyógyítja méte-
l-kóros juhait és szarvasmarháit!

A „DISTOL“
kezelése egyszerű. Biztos a gyógyulás.

Kapható:
GERGELY FERENC UTÓDA CÉG
drogueriájában. CLUJ—KOLOZSVÁR.

„Gazdák“

Általános biztosító Részv.-Társaság

Székhelye: Arad. Aligazgatóságok: Kolozsvár, Temesvár.
Vezérképviseltek: Arad, Brassó, Nagyvárad, Marosvásárhely,
Déva, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár, Nagyenyed külön „Han-
gya“ vezérképviselettel, Szatmár és Nagyszében. Elfogad tűz,
jég, élet, állat, betöréses lopás, baleset, szavatossági, szál-
lítmány és üveg biztosításokat. Hangya szövetkezeti tagok külön
kedvezményben részesülnek. Minden biztosítási ügyben részletes tá-
jékoztatást nyújtanak a v.-képviseltek.